

**CREDITUL MOBILIAR [„ȘTIIND
CÎTE VI[CI]SITUDINI
FINANCIARE...”] 2264 – de Mihai
Eminescu**

Fotografie de arhiva. Mihai Eminescu de Nestor Heck – 1884. Basarabia-Bucovina.Info

Știind câte vicisitudini financiare se ascund sub această formă ocultă a creditului, cunoscând atât condițiile de existență cât și procedurile și istoria institutelor de credit mobilier desigur mulți ar fi renunțat de a participa la un lucru prematur pentru țara noastră și periculos pentru societăți de acele chiar în cari practica economică și uzanțele de bancă sunt mult mai cunoscute decât la noi.

Vom vorbi atât de verde încât oricine ne va pricepe. Toată lumea cam știe ce e credit, deși poate nu cu toată claritatea cuvenită.

Creditul e facultatea de-a căpăta bani sau alte valori cu împrumut. Această facultate însă nu este înnăscută; nu o are orice creștin al lui Dumnezeu în același grad.

Există în adevăr, ca formă primitivă, reacționară, așa numitul credit personal, care se obicinuia și la noi în veacurile trecute și poate pân-la începutul secolului nostru. Aci Stan împrumută lui Bran suma cutare cu ori fără înscris, cu ori fără dobândă și atârnă de obrazul lui Bran de-a da banii cinstit îndărăt, după cum s-au învoit împreună. Dar asta este o formă foarte primitivă a creditului, pe care ovreiuul nu dă nimic.

Creditul e azi în genere real; el se întemeiază pe altceva decât pe onorabilitatea împrumutătorului, adecă pe averea lui. El se dă așadar

1. proprietarilor de imobile urbane și rurale. Pentru scopul acesta există institutele de credit fonciar.
2. negustorilor de o inconstabilă solvabilitate cari [î]și scontează polițele la Banca Națională. Va să zică pretutindenea și pururea creditul se bazează pe ceea ce este: pe averea proprietarului, pe aceea a negustorului. El nu atârnă de întreprinderi viitoare al căror succes numai D-zeu [î]l poate prevedea, ci e întemeiat pe averea actuală, evidentă, pipăită a proprietarului de

imobile sau a negustorului. Pentru amândouă aceste categorii de oameni există așadar institute.

În adevăr, pentru a li se putea face credit, adecă pentru ale avansa banii cele trebuiesc, s-au creat pentru proprietari institute de credit cu termene lungi de rambursare pentru negustori a căror afaceri merg mai repede, Banca cu termene scurte. Amândouă soiurile de afaceri sunt pe deplin sigure, garantate în averea văzută a oamenilor.

Creditul real, în cele două forme ale lui, ipotecară și comercială, își are institutele sale, în care capitaliștii își pot depune banii, iar imprumutătorii siguri îi pot găsi.

Ce e creditul mobilier?

Iată o întrebare la care Dicționarul de economie politică a lui Maurice Block nu ne poate răspunde, o întrebare la cari economiștii nu ne pot da nici o soluțiune.

De ce nu? Pentru că nu există soluțiune.

Pe când adecă institutele citate mai sus dau credit pe averi existente, creditul mobilier împrumută pe speranța că afaceri nerealizate, proiectate abia, vor avea o productivitate oarecare. Asta e curat negustorie pe pielea ursului care se află în pădure.

Să presupunem că Societatea Creditului Mobilier va emite acții a 500 franci una și va aduna în ladă cele 40 milioane pe cari le cere. Ce va face cu ele?

Va cumpăra efecte publice? Acționarii ar putea-o face asemenea. Va sconta polițe? Și banca o face aceasta și fiecui bancher în parte. Va face arbitraj, adecă va cumpăra polițele acelei piețe unde ele sunt mai scăzute, pentru a câștiga asupra diferenței? Bancherii o fac asemenea și cu destul succes. Ce va face dar acest credit mobilier pentru dezvoltarea comerțului, industriei și agriculturii în România,

precum zic ziarele?

Dezlegarea ne-o dă chiar societatea. Alături cu ea va exista o societate de construcții care va efectua tot felul de lucrări publice, pentru stat, județe, comune, stabilimente și particulari, adecă va monopoliza zidăria și clădirile.

Dar pentru aceasta nu-i necesar Creditul Mobiliar. E îndestul dacă pentru scopul special al clădirilor se constituie o societate pe acții e-un personal tehnic suficient care să execute orice lucrare.

Nu asta însă vrea Creditul Mobiliar. El vrea să creeze întreprinderi mari, să scoată acțiunile acestora în vânzare, să le desfacă pe acestea cu prețul cel mai mare posibil, iar când întreprinderile vor merge rău, căci succesul lor îl știe numai Dumnezeu, de vreme ce e în viitor, Creditul Mobiliar să-și spele mâinile în apa nevinovăției ca Pilat din Pont și să lase pe acționari cu maidane cumpărate ce nu se pot vinde nimănui și cu case zidite ce nu se pot închiria nimărui.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 ianuarie – 31 decembrie 1881

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XII

Mihai-Eminescu.Ro